

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

(Ενδεικτικές Απαντήσεις)

ΘΕΜΑ Α

A1. β

A2. γ

A3. α

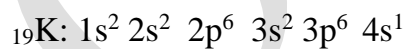
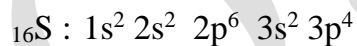
A4. β

A5. δ

ΘΕΜΑ Β

B1.

α)

Το Na βρίσκεται στην 3^η περίοδο και 1^η ομάδα, το S βρίσκεται στην 3^η περίοδο και 16^η ομάδα και το K βρίσκεται στην 4^η περίοδο και στην 1^η ομάδα. Σε μεγαλύτερη περίοδο αντιστοιχεί μεγαλύτερος κύριος κβαντικός αριθμός άρα μεγαλύτερη ατομική ακτίνα. Στην ίδια περίοδο μεγαλύτερη ατομική ακτίνα έχει το στοιχείο με τη μικρότερη ομάδα λόγω μικρότερου δραστικού πυρηνικού φορτίου.

$$r_K > r_{\text{Na}} > r_S$$

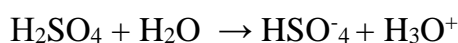
β) Στην ίδια περίοδο μεγαλύτερη ενέργεια ιοντισμού έχει το στοιχείο με τη μικρότερη ατομική ακτίνα λόγω μικρότερου δραστικού πυρηνικού φορτίου.

Για το Na το δραστικό πυρηνικό φορτίο είναι $11-10=1$

Για το S το δραστικό πυρηνικό φορτίο είναι $16-10=6$

$$E_{i(1)Na} < E_{i(1)S}$$

B2. α. Με την προσθήκη μικρής ποσότητας H_2SO_4 παρατηρείται αύξηση της $[H_3O^+]$ λόγω των ιοντισμών:

Άρα λόγω Le Chatelier αφού αυξάνεται η $[H_3O^+]$, η X.I. μετατοπίζεται δεξιά για να αναιρέσει τη μεταβολή, οπότε επικρατεί το πορτοκαλί χρώμα

β. Με την προσθήκη NaOH αυξάνεται η $[OH^-]$ στο διάλυμα,

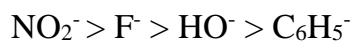
άρα μειώνεται η συγκέντρωση των οξωνίων, οπότε λόγω Le Chatelier η X.I. μετατοπίζεται αριστερά, δηλαδή αυξάνεται η $[CrO_4^{2-}]$ και επικρατεί το κίτρινο χρώμα.

B3. Οι συχνότητες μετάπτωσης μπορούν να προσδιοριστούν με τις παρακάτω σχέσεις και να συμπεράνουμε ότι είναι ίσες.

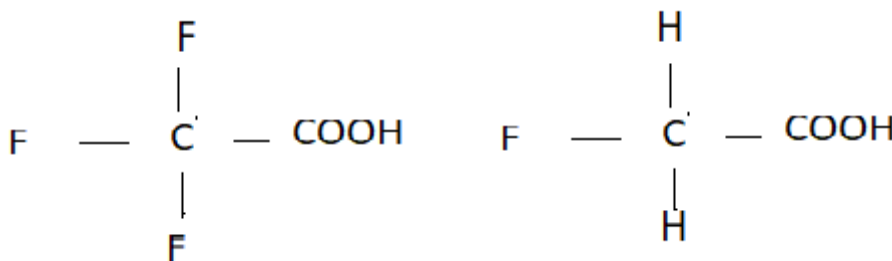
$$4p \rightarrow 3s \quad \nu_1 = \frac{\Delta E_1}{h} = \frac{|E_4 - E_3|}{h} = \frac{|\frac{E_1}{9} - \frac{E_1}{16}|}{h} = \frac{7}{144} \frac{E_1}{h} \quad (1)$$

$$4p \rightarrow 3d \quad \nu_2 = \frac{\Delta E_2}{h} = \frac{|E_4 - E_3|}{h} = \frac{|\frac{E_1}{9} - \frac{E_1}{16}|}{h} = \frac{7}{144} \frac{E_1}{h} \quad (2)$$

B4. α. Όσο μεγαλύτερη η K_a τόσο μικρότερη η pK_a , άρα ισχυρότερο αρνητικό επαγωγικό φαινόμενο προκαλείται από την ομάδα, δηλαδή προκύπτει ισχυρότερο οξύ.

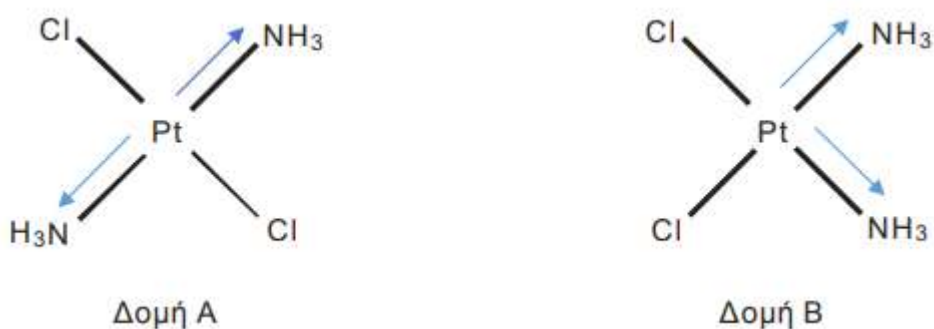

β.

Οι τρεις ομάδες F προκαλούν ισχυρότερο -I (αρνητικό επαγωγικό φαινόμενο) δηλαδή έλκουν περισσότερο σε σχέση με τη μία ομάδα F, το κοινό ζεύγος e^- του $-\text{O}(\ominus)\text{H}$, οπότε το $-\text{H}$ μπορεί να αποσπαστεί ευκολότερα.

B5.

Στη δομή A επειδή τα μόρια της αμμωνίας βρίσκονται σε αντιδιαμετρική διάταξη όπως και τα χλώρια, η συνολική διπολική ροπή του μορίου είναι μηδέν.

Στη δομή B τα μόρια της αμμωνίας και τα χλώρια έχουν συνολική διπολική ροπή διαφορετική του μηδενός οπότε παρατηρείται πολικότητα.

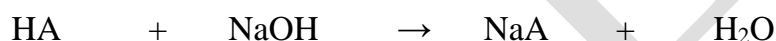
Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι αφού οι πολικές ενώσεις διαλύονται σε πολικούς διαλύτες και οι μη πολικές σε μη πολικούς διαλύτες, η δομή Β αφού είναι πολική θα διαλυθεί στο πολικό νερό σε σχέση με τη δομή Α.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. α. Στο ισοδύναμο σημείο θα ισχύει:

$$n_{\text{HA}} = n_{\text{NaOH}} \Rightarrow 0,02 C_{\text{HA}} = 0,02 \cdot 0,2 \Rightarrow C_{\text{HA}} = 0,2\text{M}$$

β.

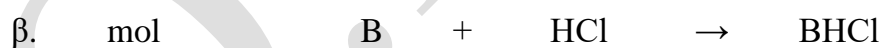
Αρχικά	0.004	0.002		
Τελικά	0.002	-	0.002	

$$\text{Ρυθμιστικό διάλυμα } \text{pH} = \text{pK}_a + \log \frac{C_{\text{A}^-}}{C_{\text{HA}}} = 6$$

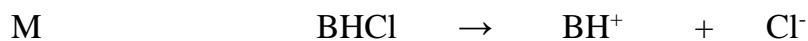
Γ2.

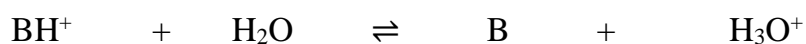
Στο ισοδύναμο σημείο: $m_{\text{B}} = m_{\text{HCl}} \Leftrightarrow 0,2 \cdot 0,02 = 0,2 \cdot V_{\text{HCl}_{1,\Sigma}} \Leftrightarrow V_{\text{HCl}_{1,\Sigma}} = 0,02\text{L}$ ή 20ml

Αρχικά	0.004	0.004	
Τελικά	-	-	0.004

Αρχικά	0,1		
Τελικά		0,1	0,1

Αρχικά	0.1			

Υδρολύονται	ω			
Παράγονται			ω	ω
Ιοντική Ισορροπία	$0.1-\omega$		ω	ω

$$K_a = \frac{\omega^2}{0.1} \Rightarrow 10^{-9} = \omega^2 \Leftrightarrow \omega = 10^{-4.5} \text{ M}, \quad \text{pH} = 4.5$$

Γ3. Η επιλογή του δείκτη γίνεται με βάση το ισοδύναμο σημείο της ογκομέτρησης, όπου πρέπει τα όρια αλλαγής χρώματος του δείκτη να το εμπεριέχουν. Οπότε προκύπτει:

i) κίτρινο της λαζαρίνης

Κατά την ογκομέτρηση του Y2 προκύπτει $\text{pH} = 4,5$ αρα

ii) ηλιανθίνη

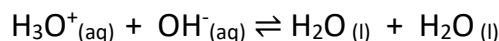
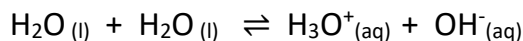
Αρχικά	0.2V	0.2V	
Τελικά	-	-	0.2V

Αρχικά	0.1	-	
Τελικά	-	0.1	0.1

Γ5. Οι ενδόθερμες αντιδράσεις απορροφούν ενέργεια από το περιβάλλον όπως ο αυτοιοντισμός του νερού οπότε η αντίστροφη είναι εξώθερμη άρα η θερμοκρασία του διαλύματος αυξάνεται.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

mol	N_2 (g)	+	3H_2 (g)	\rightleftharpoons	2NH_3 (g)
Αρχικά	n		n		
Αντ/Παρ	-x		-3x		+2x
X.I.	n - x		n - 3x		2x

Σε δοχείο σταθερού όγκου η αναλογία όγκων αντιστοιχεί σε αναλογία mol οπότε θα ισχύει:

$$20/100 \cdot 2x = 2n - 2x$$

$$n = 6x \text{ οπότε η απόδοση θα είναι } \alpha = 3x/n = 3x/6x = 0,5 \text{ ή } 50\%$$

Δ2.

$$2(n - x) = 10 \Leftrightarrow n - x = 5 \Leftrightarrow 5x = 5 \Leftrightarrow x = 1 \text{ mol } \text{άρα } n = 6 \text{ mol}$$

$$K_c = \frac{\left(\frac{2}{V_1}\right)^2}{\frac{n-x}{V_1} \cdot \frac{(n-3x)^3}{V_1^3}} \Leftrightarrow \frac{20}{27} = \frac{\frac{4}{V_1^2}}{\frac{5 \cdot 3^3}{V_1 V_1^3}} \Leftrightarrow \frac{20}{27} = \frac{4V_1^2}{27 \cdot 5} \Leftrightarrow V_1 = 5L$$

Δ3.

	CaCO_3 (s)	\rightleftharpoons	CaO (s)	+	CO_2 (g)
Αρχική	2				
Αντ/Παρ	-x		+x		+x
X.I.	2-x		+x		+x

$$\alpha = x/2 \text{ οπότε προκύπτει } x=1 \text{ mol και } K_c = [\text{CO}_2] = 1M$$

α. Αφού οι αντιδράσεις είναι απλές θα ισχύει:

Για τη δεξιά: $u_1 = k_1$ (μηδενικής τάξης)

Για την αριστερά: $u_2 = k_2 [\text{CO}_2]$ (πρώτης τάξης)

β. Στη χημική ισορροπία οι ταχύτητες των δύο αντιδράσεων γίνονται ίσες οπότε θα ισχύει:

$$u_1 = u_2$$

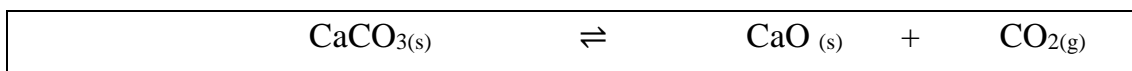
$$k_1 = k_2 [\text{CO}_2]$$

δηλαδή, $k_1 = k_2$

Ο μέγιστος ρυθμός μεταβολής της συγκέντρωσης αντιστοιχεί στην αρχική ταχύτητα της αντίδρασης, άρα $u_{\text{αρχ}} = u_1 = k_1 = 0,4 \text{ M/min}$, οπότε και η $k_2 = 0,4 \text{ 1/min}$

γ. Η πίεση στο δοχείο πρέπει να υποδιπλασιαστεί άρα αφού το μοναδικό αέριο που ασκεί πίεση σε σταθερή θερμοκρασία και όγκο είναι το $\text{CO}_{2(\text{g})}$, πρέπει η ποσότητα του να μειωθεί στα $0,5 \text{ mol}$, όπως προκύπτει από τη σχέση των πιέσεων.

Ομως επειδή η $K_c = [\text{CO}_2] = 1 \text{ M}$ προκύπτει ότι το σύστημα δε θα καταλήξει σε χημική ισορροπία αλλά θα πραγματοποιηθεί πλήρης αντίδραση έτσι ώστε να μπορέσουν να παραχθούν τελικά $0,5 \text{ mol CO}_2$.

Αρχική	2			
Αντ/Παρ	2		2	2
Τελικά	-		2	2

Απο τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι θα παράγονταν 2mol CO₂ σε πλήρη αντίδραση, οπότε θα χρειαστεί να αφαιρεθεί το 1,5 mol ώστε να παραχθεί 0,5mol λόγω του οποίου θα υποδιπλασιαστεί τελικά η πίεση.

Ο.Ε.Φ.Ε.